

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет романо-германської філології

Кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА»

(німецька мова)

для студентів

IV курсу

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми 035.043.02 Мова і література (німецька)
спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури
(переклад включно), перша - німецька

Київ – 2022

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Жильцов О.Б.

« 01 » 09 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична граматики (німецька мова)

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми 035.04.02 Мова і література (німецька)
спеціалізації 035.05 035.04 Германські мови і літератури
(переклад включно)

Київ – 2021

Розробники:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від 31.08 2020 р. № 1

Завідувач кафедри [підпис] (Анна ГАЙДАШ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.02 Мова і література (німецька) (назва освітньої програми)

07.09.2021 р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) [підпис] (Лілія САЖКО)

Робочу програму перевірено

09.09.2021 р.

Заступник директора [підпис] (Людмила ЗАЯЦЬ)

Пролонговано

Пролонговано

на 2022/2023 н.р. [підпис] [підпис], «1» 09 2022 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. [підпис] (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	фахова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Надати освіту в галузі германської філології (німецька мова і література) із здатністю вільно здійснювати іншомовну комунікацію, широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів для подальшого навчання; сформувати комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетентності студентів – майбутніх вчителів німецької мови з урахуванням їхніх майбутніх професійних потреб.

Прикладна мета курсу полягає у тому, щоб сформувати систему знань студентів з теоретичної граматики німецької мови та ознайомити їх з ключовими поняттями, термінами.

Курс передбачає розвивати у студентів **фахові та іншомовні комунікативні компетентності спеціальності**, а саме:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК4
Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- Здатність до організації ділової комунікації
- Комунікативні компетенції: Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди німецької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову, в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів німецькою мовою. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.
- Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою.
- Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- Здатність до організації ділової комунікації
- Комунікативні компетенції: Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;
- Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та

фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

- Інтеракційна компетентність передбачає: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;
- Країнознавчо-міжкультурна компетентність передбачає: знання студентів про культуру країн, мова яких вивчається; володіння особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в типових ситуаціях спілкування; володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурної взаємодії.
- Прикладні компетентності: Інформаційна комунікативно – технічна компетенція: обізнаність щодо сучасних технологій та програмного забезпечення для роботи в мережі Інтернет, з банками перекладацької пам'яті, корпусами, електронними словниками і базами даних;
- Перекладацька компетенція: знання специфічних перекладацьких трансформацій, уміння їх застосовувати у перекладі різножанрових текстів, здатність розпізнавати основні перекладознавчі поняття, щоб працювати з машинним перекладом, послідовним усним та художнім перекладацьким супроводом.

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

РОЗВИВАТИ:

- професійну філологічну компетентність (розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширена і глибока інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати широке коло об'єктів та процесів, ця здатність повинна ґрунтуватися на глибокому знанні та розумінні широкого кола філологічних теорій та тем; здатність аналізувати філологічні явища з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів);
- мовну компетентність (лексична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, фонетичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, стилістичної характеристики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, функції в реченні, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичного поля, особливостей фразеології тощо. До граматичної компетентності відносимо: розвиток у студентів граматичних навичок, систематизація та поглиблення знань з нормативної граматики з елементами їх теоретичного осмислення, викладання та практичного застосування);
- мовленнєву компетентність (знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; уміння

сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; уміння створювати текст певного типу (лист читача, офіційний лист, рецензія, коментар) обсягом 150-200 слів; володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування.

СПРИЯТИ:

- забезпеченню засвоєння студентами системи знань з теоретичної граматики німецької мови;
- володінню студентами термінологією, ключовими поняттями теоретичної граматики німецької мови;
- ознайомленню студентів із основними напрямками розвитку сучасної німецької граматики;
- формуванню готовності до подальшої самостійної роботи з опанування теоретичної граматики німецької мови.

Види робіт:

лекції; практичні заняття; самостійна робота; критичне та аналітичне читання наукової та фахової літератури; здійснення індивідуальної навчально-дослідної діяльності на основі інтернет-джерел та конспектів; індивідуальні та групові консультації із викладачами; дистанційна освіта з опорою на електронні навчальні курси; студентська проектна діяльність; гурткова робота; участь у дискусіях, дебатах тощо.

Практичні компетентності :

- філологічна компетентність: здатність вільно орієнтуватися в різних історичних лінгвістичних напрямках і школах, володіння методами наукового аналізу і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- проектна компетентність: здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі історії німецької мови;
- науково-дослідна компетентність: здатність планувати, організовувати і здійснювати теоретичне наукове дослідження та ефективно презентувати його результати, беручи участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у межах дисципліни;
- фонетична мовна компетентність: володіння сформованими фонетичними навичками, нормативною вимовою, інтонаційними моделями німецької мови;
- лексична мовна компетентність: володіння термінологічним апаратом у межах курсу, лексичними, мовними знаннями і навичками; знання семантики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичних полів, особливостей фразеології;
- граматична мовна компетентність: володіння граматичними мовними знаннями і навичками, знання граматичних категорій, форм і функцій слів, володіння відповідними граматичними структурами німецької мови на різних етапах її розвитку;

–орфографічна мовна компетентність: володіння орфографічними мовними знаннями німецької мови, знання правил орфографії і їх адекватне використання.

–усна мовленнєва компетентність: знання дефініцій, тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести доповідь, діалог; здатність викладати свою думку відповідно до тематичних запитань з курсу з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння експресивними, емоційними, логічними засобами німецької мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату;

–писемна мовленнєва компетентність: здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

–мовленнєва компетентність читання: розуміння прочитаного, аналіз і синтез отриманої інформації; уміння виокремлювати головну і другорядну інформацію; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів прочитаного тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;

–перекладацька компетентність: володіння термінологічними, лексичними, синтаксичними та морфологічними нормами німецької мови та уміння її застосовувати у процесі різних видів перекладу літературних пам'яток німецької мови на різних етапах генези;

–літературознавча (глибокі знання та розуміння в галузі літературознавства): знання про основні тенденції історичного розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, епосу, фольклору;

–літературознавчо-критична: здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

3. Результати навчання за дисципліною

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів

Характеризувати діалектні та соціальні різновиди німецької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
- Використовувати німецьку мову, в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції німецької мови і літератури, вміти застосовувати їх у професійній діяльності. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.
- Володіти мовою фаху на рівні B2/C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання;
- Застосовувати знання та вміння у перекладацькій практиці з використанням новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сутність та зміст граматичних категорій німецької мови, їх типологію, класифікацію, сфери вживання;

вміти: вільно орієнтуватися у термінології з курсу; швидко наводити приклади; осмислено здійснювати переклад запропонованих термінів, тез; відмінювати граматичні категорії.

На кінець проходження курсу передбачено такі результати навчання, а саме:

Знання:

- новітніх лінгвістичних та літературознавчих теорій та їх інтерпретацій;
- основних лексичних, фразеологічних, фонетичних, словотворних, морфологічних та синтаксичних норм сучасної німецької мови;
- розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.

Уміння:

- навчатися протягом життя, удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень;
- досягати морального удосконалення власної особистості;
- перенести мовні знання та мовленнєві вміння у перекладацьку й педагогічну практику;

Навички:

- оволодіння знанням основних розділів сучасної німецької літературної мови з дотриманням стилістичних, лексичних, орфоепічних та граматичних норм;
- вільного володіння іноземною мовою для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування;
- володіння педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

Автономне володіння іноземною мовою (аналіз):

- здатність вибудовувати прогностичні сценарії і моделі розвитку комунікативних і соціокультурних ситуацій; знання теорії і володіння практичними навичками проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу;

Автономне володіння іноземною мовою (синтез):

- здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою;
- здатність конструювати особистий освітній продукт.

Оцінка:

- здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою;
- здатність робити самооцінку та оцінку результату / продукту діяльності і способам його досягнення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	МК	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретична граматики як наука							

Тема 1. Предмет теоретичної граматики. Основні поняття теоретичної граматики. Граматичні категорії. Теорії про частини мови. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4			4
Тема 2. Дієслово та його класифікації. Граматичні категорії дієслів. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4	2		2
Тема 3. Часові форми дієслів. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2
Тема 4. Граматичні категорії іменника. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2
Тема 5. Граматичні категорії іменника. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		2	2		2
Разом	44	10		18	4		12
Змістовий модуль 2. Морфологія та синтаксис німецької мови у теоретичному аспекті							
Тема 6. Характеристика прикметника як частини мови <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4	2		2
Тема 7. Прислівник, займенник, числівник у парадигмі теоретичної граматики <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2

Тема 8. Прийменник, заперечення, сполучник, артикль, вигук у парадигмі теоретичної граматики <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	12	2		4	2		4
Тема 9. Синтаксична система сучасної німецької мови у теоретичному аспекті <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4			4
Тема 10. Практична інтерпретація синтаксичних конструкцій різних типів у німецькій мові <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	6	2		2			2
Разом	46	10		18	4		14
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	20		36	8		26

5. Програма навчальної дисципліни

Курс «Теоретична граMATика» розроблено та сертифіковано на платформі однойменного ЕНК Київського університету імені Бориса Грінченка <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21847>

ЛЕКЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

Змістовий модуль I.

ГраMATика та її предмет. Морфологія та синтаксис. ГраMATичне значення, форма та категорія.

Основні поняття теми: граMATика, граMATична категорія, морфологія, синтаксис, артикль, означений артикль, неозначений артикль, нульовий артикль.

Два основних значення терміну "граMATика": онтологічне та гносеологічне. Тракткування поняття "граMATика" як теорії; місце граMATики, як вчення про граMATичну будову мови, в загальній теорії мови. Місце граMATики, як науки, в системі лінгвістичної підготовки майбутнього вчителя: опора на інші теоретичні курси та на курс практичної граMATики. Співвідношення поняття "граMATична будова мови" з поняттям "рівень мови", співвідношення морфології та синтаксису. Співвідношення граMATики як будови мови з

іншими сторонами та аспектами мовної системи; взаємозв'язок та взаємодія граматики і лексики, синхронна та діяхронна граматики. Основні короткі відомості з історії розвитку наукової граматики німецької мови. Сучасні напрямки у вітчизняній та зарубіжній граматичній теорії: функціональна граматики; граматики, орієнтована на зміст; структурна граматики; комунікативна граматики; граматики тексту. Основні поняття та загальні питання граматичної теорії. Граматичне значення: його характер та його відмінність від лексичного значення. Граматична форма, синтетичні та аналітичні форми. Граматична категорія, її характеристика; морфологічні та синтаксичні категорії. Опозиція як спосіб буття граматичної категорії; бінарні та багаточленні опозиції. Транспозиція як нейтралізація опозицій; роль внутрішнього та зовнішнього контексту. Парадигма як засіб організації граматичної категорії; мікропарадигма та макропарадигма; поняття дефектності парадигми, причини дефектності парадигми. Поняття моделі і оригіналу; зв'язок граматичної моделі з лексикою. Граматична багатозначність, синонімія, омонімія. Проблема варіативності в граматиці. Загальні відомості з методики граматичного аналізу: трансформаційний, дистрибутивний, компонентний аналіз.

Граматичні форми слів. Морфологічний склад слів. Частини мови.

Основні поняття теми: частина мови, граматична форма, повнозначні частини мови, службові частини мови.

Предмет морфології: морфологія як вчення про граматичний аспект слова, будова форм слова, словоформи, граматичні класи слів (частини мови), їх граматичні категорії і парадигми. Морфологія як техніка синтаксису. Морфеміка як вчення про компоненти форми слова, які мають граматичне значення. Поняття морфеми, види морфем (лексична, словотворча, граматична); морф і аморф; морфологічний "нуль", пустий морф; морфологічна будова форми слова в німецькій мові. Загальні питання: поняття частини мови, її дефініція; ознаки частини мови; ознаки автосемантичних і синсемантичних слів; принципи формування граматичних класів слів (семантичний, морфологічний, синтаксичний, позиційний, комплексний). Дискусійні питання теорії класів слів; причини розбіжностей між різними класифікаціями. Класифікація частин мови в різних сучасних граматиках німецької мови. Принцип поля в організації граматичних класів слів: ознаки центральних та периферійних слів. Взаємоперехід елементів класів слів як прояв синхронічної динаміки. Роль субстантивації в німецькій мові. Граматична омонімія частин мови.

Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Вербальна категорія часу дієслів. Категорія модальності та категорія *genera verbi*.

Основні поняття теми: дієслово, стандартне дієслово, нестандартне дієслово, модальність, презенс, перфект, імперфект, плюсквамперфект, футурум, активний стан дієслова, пасивний стан дієслова, статив, поле пасивності.

Загальна характеристика дієслова як граматичного класу слів: місце в системі класів слів, функції в реченні. Принципи класифікації дієслів. Морфологічна класифікація: стандартні (слабкі) і нестандартні (всі інші); співвідношення стандартних і нестандартних дієслів; різні принципи субкласифікації сильних дієслів сучасної німецької мови. Семантично-функціональна класифікація: дієслова із значенням діяльності, процесу, стану та їх субкласифікація; дієслова повнозначні, допоміжні, функціональні, копулятивні, модальні дієслова. Синтаксична класифікація дієслів: суб'єктні та об'єктні, транзитивні й інтранзитивні; нові синтаксичні класифікації, пов'язані з теорією валентності. Класифікація дієслів за характером дії; відсутність граматичної категорії виду в німецькій мові; поняття аспекту дієслова. Категорія репрезентації: особові й неособові форми дієслова; місце неособових форм у системі класів слів. Неособові (іменні) форми дієслова: інфінітив, його види, дієслівні та іменні ознаки, функції, субстантивація інфінітива; дієприкметники (партицип I; партицип II), дієслівні й іменні особливості, функції, лексичні обмеження дієприкметників у ролі означень, ад'єктивація та субстантивація дієприкметників. Категорія часу. Значення категорії часу, її співвідношення з понятійною категорією часу; абсолютне й відносне значення часу. Форми вираження часових значень. Опозиції в системі часових форм. Транспозиції часових форм; контекстуальні та системні синоніми форм часу; багатозначність форм; функції часових форм. Граматична категорія стану. Сучасні інтерпретації категорії стану. Значення та форми категорії: актив, пасив з дієсловом *werden*, статив (дієслово *sein* та партицип II), рефлексив. Значення категорії стану як синтаксичної конверсії трансформації. Тричленний, двочленний пасив, безсуб'єктна форма. Співвідношення агенсу і пацієнсу та синтаксичних суб'єкта та об'єкта. Лексична база категорії стану: дефектність парадигми та її причини. Тлумачення проблеми стативу. Поле пасивності. Граматичні категорії особи та числа: їх значення і форми; структура категорії особи та числа; склад парадигм. Лексична обмеженість категорії особи, її причини; дефектність парадигм та багатозначність дієслова. Взаємозв'язок та взаємодія граматичних категорій дієслова. Граматична категорія способу, її місце в полі модальності. Опозитивна структура категорії способу, значення форм способу. Транспозиція членів опозитивного відношення; випадки нейтралізації опозиції. Характеристика трьох членів категорії способу: індикатив, кон'юктив I (презентні форми) і кон'юктив II (претеритальні форми), їх значення та сфери вживання; імператив, його парадигма, функціонування, конкурентні форми, лексичні обмеження імперативу.

Іменник. Артикль. Їх граматичні категорії.

Основні поняття теми: іменник, відмінок, число, артикль, субстантивація.

Загальна характеристика іменника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі частин мови, функції в реченні. Класифікація іменників за субкатегоріальними значеннями та її граматична характеристика. Морфологічне й синтаксичне значення субкласів

іменників. Категорії іменника. Суто граматичні категорії відмінювання іменника: категорія числа та категорія відмінку. Число: сутність; значення; форми вираження; опозиція та можливості транспозиції її протичленів; лексична база категорії числа, причини лексичних обмежень; вмотивовані та невмотивовані обмеження. Категорія відмінку: її значення та структура; синонімія відмінків; синтаксичне значення та функції відмінків; проблема типів відмінювання іменників. Зв'язок категорії числа й відмінку. Класифікаційна ознака іменника - категорія граматичного роду: її структура, формальні показники, граматичне значення; семантична вмотивованість (невмотивованість) граматичного роду; значення роду для відмінювання іменників; стилістичне використання граматичного роду. Категорія означеності /неозначеності: значення категорії та артикль як засіб вираження категорії означеності/неозначеності; інші засоби вираження означеності /неозначеності. Слова з функціями артикля. Індивідуалізуюче та генералізуюче значення іменника.

Прикметник. Семантично-структурні класи та категорії прикметників.

Основні поняття теми: прикметник, відмінок, ступінь порівняння прикметника.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми. Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання про протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція. Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників. Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми. Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція. Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Змістовий модуль 2.

Предмет синтаксису.

Основні поняття теми: синтаксис, окличне речення, розповідне речення, питальне речення, складносурядне речення, складнопідрядне речення. Синтаксис як вчення про словоформу в потоці мовлення, словосполучення, речення, надфразну єдність, граматичні особливості тексту. Речення як основна одиниця синтаксису. Поняття синтаксичної парадигми. Поняття синтаксичного зв'язку та його види; сфери функціонування предикативних відношень підрядності, сурядності. Синтаксичні граматичні категорії, їх види і співвідношення з морфологічними граматичними категоріями. Речення як номінативно-комунікативна одиниця - головна одиниця синтаксису; номінативний, комунікативний і прагматичний аспект речення; семантична структура речення як сукупність номінативного значення та окремих комунікативно-прагматичних категорій речення; речення та мовленнєвий акт; прямі й непрямі мовленнєві акти; співвідношення понять "речення" і "висловлювання"; співвідношення словосполучення, речення, надфразної єдності. Предикативність як основна ознака речення; різні тлумачення речення; вербоцентрична та суб'єктно-предикатна концепція речення; категорії речення: модальність, темпоральність, аффірмативність, негативність; двоскладове, односкладове та фразеологізоване речення; головні ознаки німецького речення. Моделювання речення: поняття моделі речення; моделювання на основі вербоцентричної та суб'єктно-предикатної теорії речення; моделі формально-морфологічні та семантичні; відношення між цими моделями; вплив субкатегоріальної семантики слів на реалізацію моделі речення. Парадигма у синтаксисі: поняття синтаксичної парадигми; парадигма простого речення.

Проблематика визначення речень.

Основні поняття теми: синтаксис, окличне речення, розповідне речення, питальне речення, складносурядне речення, складнопідрядне речення. Класифікація простих речень за різними критеріями: розповідні, питальні, наказові, окличні; нейтральні та емоційно забарвлені; поширені та непоширені; повні і неповні; дієслівні та іменні; особові, загально-особові, неозначено-особові, безособові; стверджувальні та заперечні; засоби вираження заперечення - явні та латентні. Складне речення як цілісна семантико-синтаксична одиниця; синтаксичний статус конститuentів складного речення; поняття цілісного та елементарного речення. Види складного речення: складносурядне та складнопідрядне; синтаксичні зв'язки між конститuentами складних речень. Складносурядне речення (паратаксис): складносурядні речення і послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні складносурядного речення; семантика відношень між елементарними реченнями в складносурядному комплексі; семантичні типи складносурядних речень і засоби їх зв'язку; порядок слів. Складнопідрядне речення (гіпотаксис). Особливості синтаксичного зв'язку між головними та підрядними реченнями; автосемантів та синсемантів (формальна і семантична); головної і підрядної частини речення; ознаки підрядного речення; засоби зв'язку між елементарними реченнями;

кореляти; традиційна класифікація підрядних речень за різними критеріями: за місцем підрядної частини по відношенню до головної; за засобом зв'язку; за семантикою та синтаксичною функцією. Моделювання складнопідрядних речень. Полісемія та синонімія підрядних сполучників. Прагматика складнопідрядного речення. Багатоланкове речення. Складносурядне речення, що містить підрядність; різні види комбінування паратаксисту і гіпотаксисту; різновиди ускладнених видів підрядності.

Порядок слів у німецькому реченні. Рамкова конструкція.

Основні поняття теми: порядок слів, прямий порядок слів, інвертований порядок слів.

Традиційна теорія членів речення: головні і другорядні члени речення; зв'язок між ними; опозиції членів речення; морфологічна характеристика та концепція польової структури другорядних членів речення; дискусійні питання теорії членів речення; недосконалість аналізу за членами речення. Порядок розташування елементів німецького речення (слів та словоформ): структура, семантична та комунікативна вмотивованість; топологічні схеми німецького дієслівного речення та їх функції; рамкова конструкція в реченні, інфінітивному звороті та в групі іменника: повна й неповна рамка, відсутність рамки; структурні та семантико-стилістичні причини порушення рамкової конструкції; ізоляції члена речення.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Форми роботи на практичних заняттях:

1. Робота із літературою.
2. Переклад іншомовного матеріалу.
3. Перегляд навчального відео.
4. Бліц-опитування.
5. Тестування.
6. Опис діаграм, схем, малюнків, таблиць
7. Вивчення термінів.
8. Пояснення термінів.
9. Наведення прикладів.
10. Формулювання власних думок .
11. Аналіз текстового матеріалу.
12. Асоціативні умовиводи.

У межах курсу можливо завантажувати письмові відповіді у вигляді есе, однак вони будуть оцінюватися лише на 50%, тобто на 5 балів з 10 можливих.

Також можна захистити практичне заняття в усній формі, аудиторно з викладачем , максимально 10 балів за одне успішно складене практичне заняття в усній формі у вигляді дисусії або бесіди.

Норми оцінювання:

1 бал виставляється за відвідування заняття

10 балів за успішне виконання практичного заняття усно

5 балів за успішне виконання практичного заняття письмово

Форми роботи::

- лекції
- практичні заняття
- модульні контрольні роботи
- індивідуальні проекти ([реферати](#), презентації, тестування тощо)

Види діяльності:

- читання
- переклад
- відповіді на запитання
- виконання тестових завдань
- перегляд відео
- прослуховування аудіо
- написання есе тощо.

Орієнтовні питання на практичних заняттях:

МОДУЛЬ 1

Praktische Stunde 1

1. Erzählen Sie über den Ursprung und die Vieldeutigkeit des Fachwortes "Grammatik".
2. Präsentieren Sie die Bedeutungen des Terminus „Grammatik“.
3. Formulieren Sie die Aufgaben der theoretischen Grammatik.
4. Was gehört zu den Teildisziplinen der theoretischen Grammatik?
5. Was gehört zu dem Bereich der Morphologie?
6. Was gilt als zentrale Einheit der Syntax?
7. Warum ist die Grammatik kein geschlossenes System? Mit welchen Bereichen ist sie eng verbunden?

Praktische Stunde 2

1. Was bedeutet der Begriff „die grammatische Kategorie“?
2. Wozu dient die grammatische Bedeutung?
3. Beschreiben Sie die Arten von grammatischen Kategorien!
4. W.G. Admoni teilt die grammatischen Kategorien in drei Gruppen ein. Präsentieren Sie diese Gruppen.
5. Was versteht man unter dem Begriff „Paradigma“?
6. Zu der inneren Flexion gehören: a) der Umlaut; b) die Brechung (Vokalhebung, Tonerhöhung), c) der Ablaut, d) der Konsonantenwechsel. Erklären Sie diese Begriffe!
7. Zu der äußeren Flexion gehören: a) Präfixe; b) Suffixe; c) Flexionen. Erklären Sie diese Begriffe!
8. Erklären Sie folgende Definitionen: Morphem, Wortwurzel, Affixe!
9. Was gehört zu den analytischen grammatischen Formen?

Praktische Stunde 3

1. Beschreiben Sie die Wortart als Begriff!
2. Was wissen Sie über die Entwicklung der Wortartentheorie und die Einteilungsprinzipien?
3. Beschreiben Sie die aktuellen Prinzipien der Ausgliederung der Wortklassen: das morphologische Prinzip.
4. Beschreiben Sie die aktuellen Prinzipien der Ausgliederung der Wortklassen: das semantische Prinzip.
5. Beschreiben Sie die aktuellen Prinzipien der Ausgliederung der Wortklassen: das syntaktische Prinzip.
6. Beschreiben Sie die aktuellen Prinzipien der Ausgliederung der Wortklassen: das komplexe Prinzip.
7. Präsentieren Sie den Bestand der Wortarten im Deutschen und der Wortartwechsel (Konversion).
8. Präsentieren Sie die Wortarten nach DUDEN-Grammatik (1995).
9. Was verstehen Sie unter dem Begriff „Wortartwechsel (Konversion)“?

Praktische Stunde 4

1. Erklären Sie die Bildung der Verbformen im Deutschen: schwache, modale, starke Verben.
2. Präsentieren Sie die Semantische Klassifikation der Verben.
3. Beschreiben Sie die Unterschiede zwischen den Vollverben und Hilfsverben.
4. Präsentieren Sie die syntaktische Klassifikation der Verben.
5. Präsentieren Sie Verbenarten nach Buscha/Helbig.
6. Was wissen Sie über Hilfsverben und Modalverben?

Praktische Stunde 5

1. Was wissen Sie über reflexive Verben? Bringen Sie Beispiele.
2. Was wissen Sie über reziproke Verben? Bringen Sie Beispiele.
3. Beschreiben Sie die Unterschiede zwischen den persönlichen und unpersönlichen Verben.
4. Was wissen Sie über Funktionsverben?
5. Beschreiben Sie Tempussystem der Verben: was drücken Tempora im Deutschen aus?

Praktische Stunde 6

1. Präsentieren Sie die morphologische Klassifikation der Verben und Verbarten:
-schwache Verben
- Verben mit Präsensumlaut
-Präterito-Präsentia
-unregelmäßige Verben.
2. Was wissen Sie über Nominalformen des Verbs und Infinitive?
3. Was wissen Sie über Partizipien?
4. Was wissen Sie über trennbare und untrennbare Verben?
5. Was wissen Sie über transitive und intransitive Verben?
6. Präsentieren Sie die Bedeutungsunterschiede der Verben: Tätigkeitsverben, Vorgangsverben, Zustandsverben, Aktionsarten.

Praktische Stunde 7

1. Erklären Sie die Bedeutung der grammatischen Kategorie der Zeit.
2. Beschreiben Sie die Oppositionsverhältnisse im Tempussystem.
3. Definieren Sie die Zeitbedeutungen und ihre Ausdrucksmittel.
4. Wie bildet man und gebraucht man Präsens im Deutschen?
5. Wie bildet man und gebraucht man Imperfekt im Deutschen?
6. Wie bildet man und gebraucht man Perfekt im Deutschen?
7. Wie bildet man und gebraucht man Plusquamperfekt im Deutschen?
8. Wie bildet man und gebraucht man Futur I und Futur II im Deutschen?

Praktische Stunde 8

1. Präsentieren Sie Grammatische Kategorie des Modus.
2. Beschreiben Sie die Oppositionsverhältnisse im System der Modi.
3. Beschreiben Sie die Besonderheiten des Gebrauchs von Indikativ.
4. Beschreiben Sie die Besonderheiten des Gebrauchs von Konjunktiv I.
5. Was wissen Sie über den Konjunktiv II als Ausdrucksform irrealen Geschehens?
6. Was wissen Sie über den Konjunktiv I der berichteten Rede?

Praktische Stunde 9

1. Stellen Sie Modi und das Modalfeld dar!
2. Was wissen Sie über die grammatische Kategorie des Genus?
3. Beschreiben Sie Oppositionsverhältnisse zwischen Aktiv und Passiv.
4. Präsentieren Sie die Arten des Passivs und ihr Gebrauch.
6. Was wissen Sie über das Passivfeld?

МОДУЛЬ 2

Stunde 10

1. Geben Sie die allgemeine Information über Substantiv im Deutschen.
2. Beschreiben Sie semantisch-strukturelle Klassen der Substantive nach E.I. Schendels (Konkreta und Abstrakta).
3. Was wissen Sie über die Kategorie des Genus (grammatischen Geschlechts) des Substantivs?
4. Erzählen Sie über das grammatische Geschlecht bei Lebewesen und Nichtlebewesen.
5. Erzählen Sie über das grammatische Geschlecht Substantivierung und Zusammensetzung und Schwankungen im grammatischen Geschlecht.

Stunde 11

1. Berichten Sie über die Kategorie des Numerus des Substantivs.
2. Was wissen Sie über die Abhängigkeit der Zahl von der lexikalischen Bedeutung?
3. Was zählt man zu den Singulariatantum und zu den Pluraliatantum?
4. Berichten Sie über die Kategorie des Kasus.
5. Was wissen Sie über besondere Fälle der Deklination?
6. Präsentieren Sie die Besonderheiten der Kategorie der Bestimmtheit und der Unbestimmtheit.
7. Was wissen Sie über Bedeutungsgruppen des Substantivs.
8. Erklären Sie die Benutzung des Genus des Substantivs nach der Bedeutung.
9. Erklären Sie die Benutzung des Genus des Substantivs nach der Form.
10. Was wissen Sie über das schwankenden Genus?
11. Erklären Sie die Benutzung des Numerus (Singular).
12. Erklären Sie die Benutzung des Numerus (Plural).

Stunde 12

1. Erklären Sie die Besonderheiten des Gebrauchs der Deklination der Substantive: starke Deklination.
2. Erklären Sie die Besonderheiten des Gebrauchs der Deklination der Substantive: schwache Deklination.
3. Erklären Sie die Besonderheiten des Gebrauchs der Deklination der Substantive: weibliche Deklination und Deklination im Plural.
4. Erklären Sie die Besonderheiten des Gebrauchs der Deklination der Substantive: Deklination der Personennamen.
5. Erklären Sie die Besonderheiten des Gebrauchs der Deklination der Substantive: Deklination der geographischen Namen.
6. Erklären Sie die Hauptfunktionen, Deklination und Gebrauch des Artikels im Deutschen: bestimmter Artikel.
7. Erklären Sie die Hauptfunktionen, Deklination und Gebrauch des Artikels im Deutschen: unbestimmter Artikel.

8. Erklären Sie die Hauptfunktionen, Deklination und Gebrauch des Artikels im Deutschen: Nullartikel.
9. Erklären Sie die Hauptfunktionen, Deklination und Gebrauch des Artikels im Deutschen: Verschmelzung des Artikels mit der Präposition.

Stunde 13

1. Geben Sie allgemeine Charakteristik des Adjektivs als Wortart wieder!
2. Berichten Sie über absolute grammatische Kategorie der Steigerung.
3. Erklären Sie die Bedeutung der Komparationsstufen: Komparativ und Superlativ.
4. Warum die grammatische Kategorie der Kasus, Zahl, Genus haben relativen Charakter?
5. Berichten Sie über die Deklinationsarten des Adjektivs: die schwache (oder nominale) Deklination.
6. Berichten Sie über die Deklinationsarten des Adjektivs: die starke (oder pronominale) Deklination.
7. Berichten Sie über die Deklinationsarten des Adjektivs: Adjektive, die nicht deklinierbar sind.
8. Berichten Sie über die Deklinationsarten des Adjektivs: Einzelne Fälle der Deklination.
9. Geben Sie die strukturell-semantische Klassifikation der Adjektive wieder.
10. Beschreiben Sie die syntaktische Funktionen des Adjektivs.
11. Was wissen Sie über die Substantivierung der Adjektive?

Stunde 14

1. Berichten Sie über das Adverb (allgemeine Information).
2. Präsentieren Sie die Klassifikation des Adverbs: die Lokaldaverbien.
3. Präsentieren Sie die Klassifikation des Adverbs: die Temporaladverbien.
4. Präsentieren Sie die Klassifikation des Adverbs: die Modaladverbien.
5. Präsentieren Sie die Klassifikation des Adverbs: die Kausal- und Pronominaladverbien.
6. Berichten Sie allgemeine Information über das Pronomen.
7. Was wissen Sie über die Benutzung der Personalpronomen im Deutschen?
8. Was wissen Sie über die Benutzung der Possessivpronomen im Deutschen?
9. Was wissen Sie über die Benutzung der Reflexivpronomen im Deutschen?
10. Was wissen Sie über die Benutzung der Reziprokpronomen im Deutschen?
11. Was wissen Sie über die Benutzung der Interrogativpronomen im Deutschen?
12. Was wissen Sie über die Benutzung der Indefinitpronomen im Deutschen?
13. Was wissen Sie über die Benutzung der Relativpronomen im Deutschen?
14. Was wissen Sie über die Benutzung des Pronomen „es“ im Deutschen?
15. Berichten Sie die allgemeine Information über das Zahlwort im Deutschen!
16. Präsentieren Sie den Gebrauch der Kardinalzahlen im Deutschen.
17. Präsentieren Sie den Gebrauch der Ordinalzahlen im Deutschen.
18. Präsentieren Sie den Gebrauch der Bruchzahlen im Deutschen.
19. Präsentieren Sie den Gebrauch der Gattungszahlen im Deutschen.
20. Präsentieren Sie den Gebrauch der Vielfältigungszahlen und Einteilungszahlen im Deutschen.

Stunde 15

1. Berichten Sie über die Präposition (allgemeine Information).
2. Präsentieren Sie die Klassifikation der Präpositionen nach einem Kasus!
3. Berichten Sie über die semantische Gliederung der Präpositionen.
4. Berichten Sie über die Konjunktion (allgemeine Information).
5. Was wissen Sie über die koordinierenden Konjunktionen?
6. Was wissen Sie über die subordinierenden Konjunktionen?
7. Berichten Sie über die Negation (allgemeine Information).
8. Berichten Sie über die Modalpartikel und Gradpartikel im Deutschen.
9. Berichten Sie über die Interjektion (allgemeine Information).

Stunde 16

1. Berichten Sie über die Grundeinheiten der Syntax.
2. Berichten über die Arten der Wortverbindung im Deutschen.
3. Was wissen Sie über den Satz als relative, kommunikative und grammatische Einheit?
4. Präsentieren Sie die grammatische Kategorien der Satzebene.
5. Auf welche Weise klassifiziert man die einfachen Sätze? Berichten Sie über Zweigliedrigkeit.
6. Welche Arten der Sätze nach der Redeabsicht wissen Sie?
7. Berichten Sie über die kommunikative Gliederung der Sätze.
8. Beschreiben Sie die Funktionen der Wortstellung im Satz.
9. Welche Bedeutung und Funktionen hat Subjekt im deutschen Satz?
10. Welche Bedeutung und Funktionen hat Prädikat im deutschen Satz?

11. Geben Sie die allgemeine Information über den komplexen Satz im Deutschen.
12. Erklären Sie die Definitionen: „Parataxe“, „Hypotaxe“.
13. Präsentieren Sie die Definition „Der Text“ und Texttheorien.
14. Welche Mittel dienen zur Satzverflechtung im Text?
15. Was wissen Sie über das inhaltliche Gliedern des Textes?

Stunde 17

1. Berichten Sie über den Gegenstand der Syntax.
2. Geben Sie die Klassifikation der Satzarten im Deutschen.
3. Berichten Sie über die Satzformen des deutschen einfachen Satzes: Subjekt.
4. Berichten Sie über die Satzformen des deutschen einfachen Satzes: Prädikat.
5. Berichten Sie über die Satzformen des deutschen einfachen Satzes: Objekt.
6. Berichten Sie über die Satzformen des deutschen einfachen Satzes: Adverbialbestimmung.
7. Berichten Sie über die Satzformen des deutschen einfachen Satzes: Attribut.
8. Was wissen Sie über die Stellung der nominalen und pronominalen Satzglieder?
9. Was wissen Sie über den Prozess der Satzverbindung im zusammengesetzten Satz?
10. Was wissen Sie über den Prozess der Satzstellung im zusammengesetzten Satz?
11. Erklären Sie die Definition: „Satzgefüge“.

Stunde 18

1. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Subjektsatz.
2. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Objektsatz.
3. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Attributsatz.
4. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Relativsatz.
5. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Temporalsatz.
6. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Kausalsatz.
7. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Konditionalsatz.
8. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Konsekutivsatz.
9. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Konzessivsatz.
10. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Finalsatz.
11. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Modalsatz.
12. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Vergleichssatz.
13. Geben Sie die Information über die Einteilung der Nebensätze: Adversativsatz.

6. Контроль навчальних досягнень

Критерії оцінювання роботи студента на практичних заняттях:

10 балів - ставиться за повні, системні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь. Вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації.

9 балів - ставиться за повні, глибокі знання в межах вимог навчальної програми, аргументоване використання їх у практичній діяльності, вміння знаходити інформацію та аналізувати її, робити висновки, узагальнення. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

8 балів - добре володіння вивченим матеріалом, вміння аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації джерелами інформації, використовувати загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.

7 балів - знання є достатніми. Студент намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.

6 балів - ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

5 балів - студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді правильні, але недостатньо осмислені. суттєві помилки у виконанні практичних завдань, студенту складно усунути без допомоги викладача.

4 бали - студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати думку. Знання поверхневі.

3 бали - студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, відповідь поверхова, фрагментарна, вимагає повторення вивченого матеріалу.

2 бали - відтворення незначної частини навчального матеріалу, студент має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

1 бал - початкові уявлення про предмет вивчення.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- 5 Представлений матеріал розкриває і обґрунтовує тему, завдання виконано в повному обсязі.
- 4 Представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які не впливають на зміст виконаної роботи
- 3 Представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
- 2 Є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
- 1 Допущені фактичні помилки в змісті роботи

Завдання з самостійної роботи за робочою навчальною програмою оцінюється у 5 балів. Кожна самостійна робота за об'ємом і змістом включає одне завдання і оцінюється відповідно від 0 до 5 балів.

Модульна контрольна робота здійснюється шляхом комп'ютерного тестування і вміщує 25 тестових завдань. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал.

Максимальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи – 25 балів.

Мінімальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи – 0 балів.

23 - 25 балів - відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками;

20 - 22 балів - високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок;

18 - 19 балів – достатній рівень знань з незначною кількістю помилок;

16 - 17 балів – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків;

12 - 15 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань;

0 - 12 балів – низький рівень знань, необхідне доопрацювання навчального матеріалу.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені:

Екзаменаційний тест складається з 40 питань.

Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60	12	60
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Творча робота	15			1	15
Разом	-	-	214	-	229
Максимальна кількість балів: 443					
Розрахунок коефіцієнта: 7.38					

6.2. Завдання для самостійної роботи студента та критерії її оцінювання
 За підручником з граматики https://elearning.kubg.edu.ua/pluginfile.php/2313937/mod_resource/content/1/Neuer%20Sicht.pdf опрацювати завдання та сформулювати відповіді на поставлені запитання. Форма подання усна (аудиторно або онлайн) або письмова (завантаження відповіді у відповідний ресурс ЕНК).

Individuelle Aufgaben

Modul 1. MORPHOLOGIE

Inhalt:

1. Definieren Sie : Wort und Lexeme
2. Definieren Sie : Lexikon und Zietierform.
3. Definieren Sie : Morph. Morhem. Allomorph.
4. Definieren Sie : Morhemtypen.
5. Definieren Sie : Sandhi. Morphophonologie
6. Definieren Sie : Flexionsmorphologie und lexikalische Morphologie (Allgemeines). Morphologisches Paradigma.
7. Definieren Sie : Flexion. Sekundäre grammatische Kategorien.
8. Definieren Sie : Merkmal. Deklination. Konjugation, Komparation.
9. Definieren Sie : Synkretismus. Suppletivformen
10. Definieren Sie : Lexikalische Morphologie. Lexemklassen.
11. Definieren Sie : Derivation (Ableitung). Konversion. Komposition. Kompositum.
12. Definieren Sie : AFFIGIERUNG. Wurzel. Stamm. Basis.

Modul 2. Syntax.

13. Syntaktische Funktionen – Satzglieder
14. Konstituenten
15. Topologisches Feldermodell
16. Einführung in die Generative Grammatik. Phrasen
17. Phrasenstrukturregeln
18. X-Bar Syntax.
19. Allgemeines Phrasenschema.
20. Nominalphrase.
21. Präpositional-/Adjektivphrase.
22. Verbalphrase.
23. Das CP-/IP-Schema.
24. Das Y-Modell

За кожную опрацьовану тему із поданого переліку студенту зараховується 5 балів. Загальна кількість балів за 12 тем становитиме 60 балів.

Зокрема програмою передбачено **творчу роботу** (підготовка реферату та його прилюдний захист з використанням смарт-дошки, обсяг презентації – 10-15 слайдів, обсяг реферату – 10 сторінок із титульною сторінкою, планом, основним змістом та списком використаних джерел)

Орієнтовна тематика

- Natürliche Sprache – Ein Definitionsversuch .Womit beschäftigen wir uns?
- Sprache in Literatur und Alltag
- Sprache als soziales Phänomen
- Sprache als historisches Phänomen

- Sprache als biologisches Phänomen
- Sprache als kognitives Phänomen
- Über Sprache sprechen – Objekt- vs. Metasprache
- Syntagmatische vs. Paradigmatische Relationen
- Sprache als überindividuelles System: Langue vs. Parole, Kompetenz vs. Performanz
- Diachronie vs. Synchronie. Präskriptiv vs. deskriptiv
- Exkurs in die Sprachtypologie: Syntaktische Funktionen – Satzglieder
- Konstituenten. Topologisches Feldermodell
- Einführung in die Generative Grammatik. Phrasen. Phrasenstrukturregeln. X-Bar-Syntax
- Das CP / IP-Schema. Funktionale Kategorien. Komplexe Sätze. Nebensatz
- Wortbildung: Komposition. Derivation. Weitere Wortbildungsarten. Flexion
- Zusammenfassung
- Segmentale Phonologie. Minimalpaaranalyse. Phonologische Merkmale
- Suprasegmentale / Prosodische Phonologie. Silbenstrukturen. Silbenstrukturmodell nach Wiese. Phonologische Prozesse
- Morphologische Schreibung. Silbische Schreibung. Groß- und Kleinschreibung – Das Nomen. Interpunktion
- Semantik. Grundbegriffe. Intension (Sinn) und Extension (Bedeutung)
- Wortsemantik. Merkmalssemantik. Gleiches, Verschiedenes, Mehrdeutiges. Oppositionen
- Aussagenlogik und Wahrheitswerte. Satzkonnectoren. Analysen
- Pragmatik. Gesprächsmaximen. Sprechakttheorie
Форма подання (письмова).
Реферат рекомендовано укладати німецькою мовою.
Разом - 15 балів

Структура реферату

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- суть реферату (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень;
- виклад загальної методики і основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;

- аналіз і узагальнення результатів досліджень.
Термін виконання: четверта декада грудня

№ п/п	Критерії оцінювання презентації	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Дотримання плану презентації	1
2.	Мовна правильність оформлення презентації	1
3.	Інформативність викладеного матеріалу	2
4.	Представлення на другому слайді 15 нових слів з перекладом	1
5.	Змістовність, чіткість, мовна правильність усного представлення презентації	2
6.	Використання нової лексики при усному представленні презентації	2
7.	Наявність завдань для аудиторії	2
8.	Наявність ілюстрацій, фото тощо	2
9.	Орфоепічна та орфографічна грамотність	1
10.	Використання в презентації аудіофайлів	1
Разом		15 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

За планом передбачено написання 4 модульних контрольних робіт, з них:

МК 1-4. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал). Зразок тестового завдання:

<p>1. Was für Disziplin untersucht die Gestaltveränderung der Wörter, die Flexionsformen (Konjugation und Deklination) und die Wortarten?</p> <p>a) Syntax b) Morphologie c) Lexikologie d) Stilistik</p> <p>2. Wie verwendet im Satz das Verb?</p> <p>a) als Prädikat b) als Subjekt c) als Adverbialbestimmung d) als Objekt</p> <p>3. Welche Wortarten sind nicht flektierbar, nur manche werden gesteigert?</p> <p>a) Adjektiv b) Substantiv c) Numeralie</p>
---

d) Adverb

4. Was für ein Wortart bedeutet Empfindungen, Gefühle, Stellungnahmen?

- a) Interjektion
- b) Verb
- c) Partikel
- d) Artikel

5. Was für ein Wortart bedeutet Verhältnisse, Beziehungen ?

- a) Partikel
- b) Artikel
- c) Präposition
- d) Verb

6. Was für ein Wortart modifiziert die Bedeutung einer Aussage ?

- a) Partikel
- b) Artikel
- c) Präposition
- d) Verb

7. Was für ein Wortart stellt Verbindung, Einleitung, Unterordnung dar?

- a) Partikel
- b) Zahlwort
- c) Konjunktion
- d) Adverb

8. Was bezeichnet das Verb?

- a) Tätigkeiten
- b) Zustände
- c) Beziehungen
- d) Vorgänge

9. Wie heißen flektierte oder konjugierte (gebeugte) Verbformen ?

- a) Infinitive
- b) Partizipien
- c) Infinite Verbformen
- d) Finite Verbformen

10. Nennen Sie alle Kategorien des Verbs!

- a) Person
- b) Zahl
- c) Kasus
- d) Zeit
- e) Komparation
- f) Genus
- g) Modus

11. Welche Verben ändern den Stammvokal nicht?

- a) starke
- b) schwache
- c) gemischte
- d) weibliche

12. Wie heißen die Verben, die den Inhalt eines anderen Verbs näher bestimmen?

- a) Reziproke
- b) Hilfsverben
- c) Modalverben

d) Reflexivverben

13. Welche Verben bilden ihr Präteritum nicht durch Anhängen von -te an den Stamm, sondern durch Stammvokalwechsel?

- a) Starke
- b) Schwache
- c) Hilfsverben
- d) Vollverben

14. Nennen Sie die untrennbare Präfixe!

- a) auf-, in -, zu-, zurück-, von-, ein -
- b) über-, unter-, mit-, durch-, um-,los-
- d) be-, ge-, er-, zer-, ver-, emp-, ent-, miss-

15. Wie heissen die Verben, die eine lexikalische Bedeutung haben und alleine das Prädikat bilden können?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

16. Welche Verben werden zur Bildung der Zeitformen, zum Ausdruck der Modalität sowie des Genus des Verbs, des Passives, verwendet?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

17. Welche Verben nennt man die Verben, die in allen drei Personen gebraucht werden können?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

18. Welche Verben nennt man die Verben, die im Allgemeinen mit es verbunden werden?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

19. Welche Verben sind solche, bei denen die Person, die vom Objekt bezeichnet wird, identisch ist mit der Person des Subjekts?

- a) Reflexive
- b) Reziproke
- c) Transitive
- d) Intransitive

20. Welche Verben sind solche, bei denen ein Wechselverhältnis zwischen A und B ausgedrückt wird?

- a) Reziproke
- b) Reflexive
- c) Intransitive
- d) Transitive

21. Welche Verben sind solche, bei denen ein Akkusativobjekt stehen kann, das im Passiv zum Subjekt wird?

- a) Reflexive

- b) Transitive
- c) Reziproke
- d) Intransitive

22. Welche Verben sind solche, die entweder keine weitere Ergänzung – außer dem Subjekt – bei sich haben (absolute Verben), als auch solche, die noch mindestens eine weitere Ergänzung benötigen, damit der Satz grammatisch korrekt ist (relative Verben).

- a) Reziproke
- b) Transitive
- c) Reflexive
- d) Intransitive

23. Welche Verben bezeichnen eine Veränderung, die sich am Subjekt vollzieht, einen Prozess, einen Vorgang, einen Ablauf, den das Subjekt an sich selbst erfährt?

- a) Zustandverben
- b) Vorgangsverben
- c) Tätigkeitsverben
- d) Aktionsarten

24. Welche Verben werden ein Zustand, ein Bestehen, ein Sein, ein Beharren, eine Lage, etwas Bleibendes, etwas sich nicht Veränderndes bezeichnet?

- a) Zustandsverben
- b) Aktionsarten
- c) Tätigkeitsverben
- d) Vorgangsverben

25. Nennen Sie Tempora, die im Deutschen existieren!

- a) Konjunktiv
- b) Präsens
- c) Infinitiv
- d) Präteritum
- e) Perfekt
- f) Partizip
- g) Plusquamperfekt
- h) Passiv
- i) Futur I
- j) Futur II

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі екзаменаційного тесту, який складається із 40-ка тестових запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у один бал.

Зразок варіанту екзаменаційного тесту:

1. Was für eine Lehre ist eine Sammlung von Regeln für die Beugung der Wörter und ihre Zusammenfügung zum Satz?

- a) Phonetik
- b) Lexiologie
- c) Stilistik
- d) Theoretische Grammatik
- e) Morphologie
- f) Syntax

2. Was für eine Lehre ist die grammatische Lehre vom Wort?

- a) Phonetik
  - b) Lexiologie
  - c) Stilistik
  - d) Theoretische Grammatik
  - e) Morphologie
  - f) Syntax
3. Was für eine Lehre ist die grammatische Lehre vom Satz.?
- a) Phonetik
  - b) Lexiologie
  - c) Stilistik
  - d) Theoretische Grammatik
  - e) Morphologie
  - f) Syntax
4. Was für Begriff ist eine sprachliche Einheit, jede Änderung des Wortes, die einen bestimmten Inhalt hat?
- a) die grammatische Form
  - b) die grammatische Bedeutung
  - c) die grammatische Kategorie
5. Was ist also ein verallgemeinerter Begriff aller grammatischen Merkmale, die dem Wort als zu einer Wortart angehörend eigen sind?
- a) die grammatische Form
  - b) die grammatische Bedeutung
  - c) die grammatische Kategorie
6. Welche Lehre bezeichnet das System der durch irgendein grammatisches Merkmal verbundenen grammatischen Formen?
- a) die grammatische Form
  - b) die grammatische Bedeutung
  - c) die grammatische Kategorie
7. Was dient zur Bildung von Kasus- und Personalformen?
- a) Endung
  - b) Suffix
  - c) Präfix
8. Welchen Begriff nennt man den Übergang der Vokale a, o, u in die Vokale ä, ö, ü und des Diphthongs au in äu.
- a) Brechung
  - b) Umlaut
  - c) Ablaut
9. Nennen Sie den Übergang des Vokals e in den Vokal i
- a) Brechung
  - b) Umlaut
  - c) Ablaut
10. Wie nennt man einen Vokalwechsel, der in verschiedenen Varianten auftritt
- a) Brechung
  - b) Umlaut
  - c) Ablaut
11. Was gehört zu den analytischen Mittel der Formenbildung?
- a) Interjektion
  - b) Artikel
  - c) Hilfsverb
  - d) Partikel
  - e) Modalverb
  - f) Infinitiv
12. Was ist der kleinste Bestandteil des Wortes, der eine eigene (grammatische oder semantische) Bedeutung hat?
- a) Stamm
  - b) Endung
  - c) Präfix
  - d) Suffix
  - e) Wurzel

f) Morphem

13. Was für ein Begriff ist der Hauptträger der semantischen Bedeutung eines Wortes?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

14. Was steht hinter der Wurzel bzw. zwischen Wurzel und Endung?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

15. Was steht vor der Wurzel und dient hauptsächlich zur Bildung von Wörtern?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

16. Was dient zur Veränderung der Wortform je nach der syntaktischen Funktion des Wortes im Satz?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

17. Die Wurzel bildet mit den Suffixen und Präfixen ..... des Wortes.

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

18. Was bezeichnet Dinge im weitesten Sinne des Wortes?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

19. Was bezeichnet Merkmale, vor allem Eigenschaften eines Dinges?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

20. Was drückt einen Zahlbegriff aus, es gibt die Zahl der Dinge oder ihre Reihenfolge an?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen

- e) Verb
f) Adverb
21. Was weist auf Dinge oder deren Eigenschaften hin?
- a) Substantiv
b) Adjektiv
c) Numeralie
d) Pronomen
e) Verb
f) Adverb
22. Was bezeichnet einen Vorgang in seinem zeitlichen Ablauf oder einen Zustand in seiner zeitlichen Dauer?
- a) Substantiv
b) Adjektiv
c) Numeralie
d) Pronomen
e) Verb
f) Adverb
23. Was nennt die Eigenschaft eines Vorgangs, dessen Ort, Zeit, Grund, Zweck?
- a) Substantiv
b) Adjektiv
c) Numeralie
d) Pronomen
e) Verb
f) Adverb
24. Was drückt das Verhalten des Redenden zur Realität einer Aussage aus?
- a) Präposition
b) Modalwort
c) Konjunktion
d) Artikel
e) Partikel
f) Interjektion
25. Was drückt die syntaktischen Beziehungen zwischen zwei Satzgliedern aus und setzt dabei ein Satzglied in ein bestimmtes Verhältnis zum anderen?
- a) Präposition
b) Modalwort
c) Konjunktion
d) Artikel
e) Partikel
f) Interjektion
26. Was dient als Bindemittel zwischen Satzgliedern oder Sätzen?
- a) Präposition
b) Modalwort
c) Konjunktion
d) Artikel
e) Partikel
f) Interjektion
27. Was dient zum Ausdruck verschiedener Bedeutungsschattierungen eines Satzgliedes oder eines Satzes?
- a) Präposition
b) Modalwort
c) Konjunktion
d) Artikel
e) Partikel
f) Interjektion

28. Was drückt verschiedene Gefühle, Empfindungen aus, ohne sie zu nennen?
- a) Präposition
  - b) Modalwort
  - c) Konjunktion
  - d) Artikel
  - e) Partikel
  - f) Interjektion
29. Was bezeichnet die grammatischen Merkmale des Substantivs, dessen Geschlecht, Zahl, Kasus und gibt die Bedeutung der Bestimmtheit und Unbestimmtheit an, die das Substantiv im Satz erhält?
- a) Präposition
  - b) Modalwort
  - c) Konjunktion
  - d) Artikel
  - e) Partikel
  - f) Interjektion
30. Was ist eine Wortart, die einen Vorgang in seinem zeitlichen Ablauf oder einen Zustand in seiner zeitlichen Dauer bezeichnet?
- a) Substantiv
  - b) Adjektiv
  - c) Verb
  - d) Pronomen
  - e) Artikel
31. Was ist die älteste Form der Vergangenheit und bezieht sich auf den Moment des Redeaktes? Es wird in zusammenhängenden Erzählungen und Berichten gebraucht.
- a) Imperfekt
  - b) Imperativ
  - c) Konjunktiv
  - d) Passiv
  - e) Perfekt
  - f) Plusquamperfekt
32. Was ist die Angabe der Vergangenheit? Es bezeichnet gewöhnlich eine vergangene Handlung, die mit der Gegenwart auf irgendeine Weise verbunden ist; entweder ist sie für die Gegenwart aktuell, oder die Gegenwart stellt ein Ergebnis der Vergangenheit dar, oder man bewertet eine vergangene Handlung vom Standpunkt der Gegenwart aus.
- a) Imperfekt
  - b) Imperativ
  - c) Konjunktiv
  - d) Passiv
  - e) Perfekt
  - f) Plusquamperfekt
33. Was bezeichnet die Vorzeitigkeit in der Vergangenheit, d.h. eine vergangene Handlung, die einer anderen vergangenen Handlung vorangeht und in der Regel abgeschlossen ist?
- a) Imperfekt
  - b) Imperativ
  - c) Konjunktiv
  - d) Passiv
  - e) Perfekt
  - f) Plusquamperfekt
34. Was dient zum Ausdruck eines Befehls, einer Aufforderung, eines Verbots, einer Bitte, die an die zweite, die angesprochene Person gerichtet werden?
- a) Imperfekt
  - b) Imperativ
  - c) Konjunktiv
  - d) Passiv
  - e) Perfekt
  - f) Plusquamperfekt

35. Was bezeichnet das Unwirkliche im weitesten Sinne: eine Möglichkeit, eine Vermutung, einen Wunsch ?
- Imperfekt
  - Imperativ
  - Konjunktiv
  - Passiv
  - Perfekt
  - Plusquamperfekt
36. Was wird als zentripetale Geschehensrichtung, d. h. als ein auf das grammatische Subjekt als Satzzentrum gerichtetes Geschehen, aufgefaßt?
- Imperfekt
  - Imperativ
  - Konjunktiv
  - Passiv
  - Perfekt
  - Plusquamperfekt
37. Der subjektlose (unpersönliche) Passivsatz ist meistens eingliedrig. Durch Aussparung des Agens und des Patiens (bei transitiven Verben) rückt die Handlung selbst in den Mittelpunkt, wird als ein scheinbar immanentes Geschehen dargestellt.
- Ja
  - Nein
38. Der subjektlose (unpersönliche) Passivsatz drückt einen statischen Zustand aus, der die Folge, das Resultat eines vorhergehenden (dynamischen) Vorgangs ist.
- Ja
  - Nein
39. Verbinden Sie richtig
- Substantiv (Haupt- oder Dingwort)
  - Verb (Zeit- oder Tätigkeitswort)
  - Adjektiv (Eigenschafts- oder Beiwort)
  - Adverb (Umstands- oder Nebenwort)
  - Pronomen (Fürwort)
  - Präposition (Verhältnis- oder Vorwort)
  - Konjunktion (Bindewort)
  - Numerale (Zahlwort)
  - Artikel (Geschlechtswort, Begleiter)
  - Interjektion (Ausrufe- oder Empfindungswort)
40. Die Brechung, eine ältere Form der Assimilation, wird oft auch die Tonerhöhung, Vokalhebung genannt, weil hier der Übergang von den Vokalen der mittleren Zungenhebung [e:], [e] zu den Vokalen der hohen Zungenhebung [i:], [i] stattfindet.
- Ja
  - Nein

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

- Grammatik und ihr Gegenstand.*
- Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.*
- Grammatische Formen des Wortes.*
- Der morphologische Formenbestand des Wortes.*
- Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).*
- Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.*
- Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.*
- Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik).*
- Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.*
- Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.*

11. *Zeitformen der Vergangenheit*
12. *Zeitformen der Zukunft.*
13. *Die verbale Kategorie des Modus.*
14. *Die grammatische Kategorie des Genus.*
15. *Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache.*
16. *Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.*
17. *Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.*
18. *Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den*
19. *Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/*
20. *Unbestimmtheit.*
21. *Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine*
22. *Arten und Funktionen.*
23. *Grammatische Kategorien der Adjektive im Vergleich zu den Kategorien der*
24. *Substantive.*
25. *Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.*
26. *Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach dieser Eigenschaft.*
27. *Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus.*
28. *Kategorie der Steigerungsstufen.*
29. *Syntax, ihr Gegenstand.*
30. *Das Problem der Satzdefinition.*
31. *Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.*
32. *Strukturelle Klassifikation der Sätze.*
33. *Wortfolge im deutschen Satz.*
34. *Funktionen der Wortfolge im deutschen Satz.*
35. *Die Rahmenkonstruktion im deutschen Satz.*

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Додаток 1

Навчально-методична картка дисципліни «Теоретична граматика (німецька мова)»

Разом - 120 год., лекції – 20 год., практичні – 36 год., самостійна робота – 26 год., МК – 8 год., підсумковий контроль – екзамен

7-8 семестри

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
Модулі	Змістовий модуль I								Змістовий модуль II							
Назва модуля	Теоретична граматика як наука								Морфологія та синтаксис німецької мови у теоретичному аспекті							
Кількість балів за модуль	214								229							
Лекції (присутність)	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)				6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)			
Теми лекцій	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>				<i>Тема 6</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>			
Теми практичних занять	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>				<i>Тема 6</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>			
Кількість балів за практичні	11	11	11	11	11				11	11	11	11	11			
Самостійна робота	12x5=60 балів								12x5= 60 балів							
Творча робота									15							

Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен 40 балів			
Разом	443 бали +екзамен			

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 456с.
2. Charitonowa I.J. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Syntax.- Kiew,1976.
3. Theoretische Grammatik : навч. посіб. для студентів 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична грамати́ка» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – 68 с.
4. S. GIRDENIENĖ, V. VAITEKŪNIENĖ KURZE DEUTSCHE GRAMMATIK Mokymo priemonė I kurso studentams germanistams Tir. 150 egz. 7,75 sp. 1. Upsak. Nr. 26 Iðleido Vilniaus pedagoginis universitetas, Studentø g. 39, LT-2004 Vilnius Maketavo ir spausdino VPU leidykla, T. Ðevėnkos g. 31, LT-2009 Vilnius.

Допоміжна

1. Гузар І.Ю. Грамати́ка сучасної німецької мови (Морфологія). Підручник для факультетів і відділів іноземних мов університетів та педагогічних інститутів (німецькою мовою). – «Радянська школа», 1956, - 147 с.
2. Herzog A. Deutsche idiomatische Wendungen für Ausländer: Eine Auswahl mit Beispiele. – VEB Verlag enzyklopädie Leipzig, 1983. – S. 175.
3. Kurze Deutsche Grammatik. S. GIRDENIENE, V. VAITEKUNIENE: Mokymo priemone I kurso studentams germanistams, VILNIAUS PEDAGOGINIS UNIVERSITETAS. - 2001, S- 124.
4. Walter Jung. Grammatik der deutsche Sprache. – VEB Bibliographische Institut Leipzig. – 1968. – S.518.